

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання контрольної роботи
з дисципліни "Сталий розвиток підприємства"
(для студентів спеціальності
8.03050401 "Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)")

СЄВЕРОДОНЕЦЬК 2015

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання контрольної роботи
з дисципліни "Сталий розвиток підприємства"
(для студентів спеціальності
8.03050401 "Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)")

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
"Економіка підприємства".
Протокол № 1 від 07.09.15

СЄВЕРОДОНЕЦЬК 2015

УДК 330.88:338:65.01

Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з дисципліни "Сталий розвиток підприємства" (для студентів усіх форм навчання за спеціальністю 8.03050401 "Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)") / Уклад.: І.М. Семененко. — Северодонецьк: СНУ ім. В. Даля, 2015. — 23 с.

Наведено методичні рекомендації до виконання контрольного завдання з дисципліни "Сталий розвиток підприємства", приклади виконання завдань та варіанти індивідуального завдання.

Укладачі:

І.М. Семененко, к.е.н., доц.

Відповідальний за випуск

П.В. Кривуля, к.е.н., доц.

Рецензент

Є.А. Івченко, к.е.н., доц.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Сталий розвиток сьогодні є загальною концепцією розвитку світового співтовариства стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі. Розуміння небезпечних економічних, соціальних, екологічних та інших загроз для життєдіяльності теперішніх поколінь та існування потомків призвело світове суспільство до необхідності змінити існуюче уявлення про подальший розвиток людства і звернутися до вирішення цієї проблеми.

Сталий розвиток підприємства є такий тип розвитку, при якому увага приділяється не лише економічному зростанню підприємства, а й таким аспектам його діяльності, як соціальний та екологічний. Підприємство стало розвиватися лише тоді, коли встановлює і досягає цілі, що передбачають позитивні зміни стосовно економічного, соціального та екологічного аспектів його діяльності. Причому, встановлені цілі відносяться, як правило, не лише до одного визначеного аспекту, а знаходяться на межі цих аспектів.

Виходячи із загальної стратегії сталого розвитку і ролі кожного підприємства в життєдіяльності країни, підприємства повинні прагнути до того, щоб перетворитися на стійко функціонуючі високотехнологічні, екологічно безпечні організації, здатні забезпечувати людей необхідними благами і створювати матеріальні умови для неухильного підвищення якості їх життя в майбутньому. Для переходу на шлях сталого розвитку кожне підприємство розробляє програму дій, враховуючи власні, існуючі на цей час тенденції в економічній, соціальній та екологічній сферах. Розробка стратегії сталого розвитку для сучасних українських підприємств заснована на ретельному, усесторонньому вивченні існуючого стану суспільства, аналізі потенційних можливостей його покращення, а також нерідко на практиці успішних підприємств розвинених держав. А цілі, які ставлять перед собою підприємства, мають відповідати цілям концепції сталого розвитку світового співтовариства.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота містить у собі 4 індивідуальних завдання.

Контрольна робота виконується на стандартних аркушах формату А4 і містить у собі титульний аркуш, зміст, результати виконаної роботи, використану літературу. Текст завдання контрольної роботи обов'язково повинен мати посилання на використані джерела літератури. Контрольна робота виконується українською мовою і подається в електронному варіанті.

Завдання 1

Визначення цілей підприємства відповідно до концепції сталого розвитку

Опис проблеми. Причини створення підприємства та умови його функціонування є визначальними чинниками формування цілей підприємства. Існують різні концептуальні підходи до функціонування підприємств, відповідно до кожного з яких встановлюються цілі підприємства. Деякі з підходів пов'язані з неокласичною ідеєю максимізації прибутку і мають альтернативні цілі, такі як максимізація доходів від продажу продукції, доданої вартості, акціонерного капіталу. Всі ці альтернативні показники за суттю є пов'язаними з прибутком підприємства, незважаючи на те, що не завжди максимізація одного показника підприємства приводить до збільшення його прибутку. Серед цілей підприємства, не пов'язаних з отриманням прибутку, є відданість сталому розвитку, який містить у собі як соціальну орієнтацію підприємства, так і захист навколишнього середовища. Згідно концепції сталого розвитку для досягнення цього розвитку захист навколишнього середовища має складати невід'ємну частину процесу розвитку і не може розглядатися окремо від нього. Екологічні стандарти, цілі регламентації та пріоритети повинні відображати екологічні умови та умови розвитку, у яких вони застосовуються. Цілі, пов'язані із захистом навколишнього середовища, мо-

жуть бути як цілями організації, спеціально створеної для здійснення діяльності у сфері розвитку та захисту навколишнього середовища, так і цілями підприємства, що здійснює комерційну діяльність. Зокрема, великі підприємства, що здійснюють міжнародну діяльність, у своїх корпоративних цінностях декларують «відданість сталому розвитку та корпоративній соціальній відповідальності». Ці підприємства не заперечують прагнення отримати прибуток або максимізувати додану вартість, але протягом усього процесу створення вартості у своїй діяльності вони намагаються робити значний внесок у суспільство і приділяють значну увагу збалансованому розвитку. Таке бачення допомагає їм створити бездоганну репутацію, вийти у лідери на світовому ринку та збільшити свою вартість.

Завдання.

1.1. Визначте, що для Вас є поняття «ціль» (можна як позичити визначення зі словника, підручника, статті або монографії із обов'язковим зазначенням джерела, так і надати власне визначення).

1.2. Знайти два підприємства – одно українське, одно зарубіжне – і визначити їхні цілі у відповідності до концепції сталого розвитку (обов'язково зазначити посилання на Інтернет-сторінку). Як правило, ця інформація міститься у звітах про корпоративну відповідальність і мається на сторінках багатьох великих компаній. Деякі цілі можуть бути не зазначені підприємствами.

1.3. Визначити, які, на вашу думку, показники діяльності підприємства можна вважати показниками його сталого розвитку (для кожного аспекту), представити формулу їх розрахунку і коротко обґрунтувати Ваш вибір.

Приклад:

1.1. Ціль або мета – те, до чого прагнуть, чого намагаються досягти [1, с. 1596].

Джерело:

1. Большой толковый словарь современного украинского языка / [Уклад. і гол. ред. В. Т. Бутел]. – К.: ВТФ "Перун", 2005. – 1728 с.

1.2. Коротка інформація про підприємства

1. Макдоналдс (McDonald's) – мережа підприємств швидкого обслуговування, що налічує понад 33 000 ресторанів в 119 країнах світу, в яких щодня обслуговують близько 64 мільйонів відвідувачів. Більше 80% ресторанів «Макдоналдс» в світі належить незалежним власникам/керівникам.

Компанія заснована в 1940 році Діком і Маком Макдоналдами (перший ресторан відкрився в Сан-Бернардіно, Каліфорнія), в 1948 році вперше в світі сформулювала принципи концепції «швидкого харчування». У 1954 році Рей Крок придбав у братів Макдоналдсов право виступати як ексклюзивний агент з франчайзингу. У 1955 році він відкрив свій перший McDonald's в містечку Десплейнз, штат Іллінойс (в даний час – музей корпорації). У 1955 році Р. Кроком була зареєстрована компанія McDonald's System, Inc (у 1960 році перейменована в McDonald's Corporation). У 1961 році всі права на компанію були повністю викуплені Р. Кроком.

2. Група Метінвест – міжнародна вертикально інтегрована гірничо-металургійна компанія, що володіє 24 підприємствами в Україні, Європі та США й здійснює видобування руди та вугілля, виробництво коксу, виплавку сталі та виробництво плоского, сортового й фасонного прокату, виготовлення труб великого діаметра та іншої продукції. Керівництво активами групи здійснює керуюча компанія Групи ТОВ «Метінвест Холдинг». 80% в статутному фонді компанії «Метінвест» належить ЗАТ «System Capital Management», ще 20% – компанії «MetInvest BV» (Нідерланди).

Метінвест є найбільшою компанією України за версією Forbes і займає 6-е місце в рейтингу найбільших компаній Центральної і Східної Європи Deloitte Top-500 за підсумками 2010 року.

Метінвест – найбільший в Україні і один з найбільших в СНД виробників залізорудної сировини і сталі. Компанія входить в десятку найбільших виробників залізорудної сировини і груболистового прокату, займає 24-е місце у ряді

найбільших металургійних компаній світу у 2011 році за версією Усесвітньої асоціації виробників стали (Worldsteel association). У листопаді 2010 року Метінвест завершив операцію з об'єднання з ММК ім. Ілліча, що дозволило подвоїти виробничі потужності з виплавки сталі до більш, ніж 15 млн. тонн в рік.

Таблиця 1

Цілі підприємств, які відповідають концепції сталого розвитку

Підприємства	Цілі сталого розвитку		
	Економічні	Соціальні	Екологічні
Макдоналдс [1]	постійне зростання прибутку; безперервне докладання зусиль для покращення компанії; економія транспортних засобів	враження клієнтів на першому місці; обов'язки перед клієнтами та командою; етичне ведення бізнесу; благодійність	економія ресурсів; управління відходами та використання екологічно чистої упаковки; проекування споруд з урахуванням вимог по охороні довкілля
Метінвест [2]	обмін досвідом та практична взаємодія з малим бізнесом; економія та продаж за кордон квот на шкідливі викиди в атмосферу; інвестування перспективних підприємців-початківців	інвестування навчання й розвитку службовців; пропаганда здорового способу життя й надання дітям й молоді альтернативного відпочинку; підтримка активності молоді в соціально-культурній, творчій, та науково-технічній сферах	екологічна освіта у напрямку ресурсозбереження, виховання бережливого ставлення до довкілля; проведення програм з боротьби з глобальною зміною клімату; контроль над викидами шкідливих речовин в атмосферу

Джерела:

1. McDonald's – Режим доступу:

<http://www.aboutmcdonalds.com>

<http://www.mcdonalds.ua/ukr/komanda-makdonaldz/cocialna-vidpovidalnist/>

http://www.mcdonalds.ru/mcdonalds/makdonalds_v_rossii/zabota_ob_okrujaushei_srede/

2. МЕТИНВЕСТ – Режим доступу: http://www.metinvestholding.com/upload/metinvest/content/105/Metinvest_CSR_Report_2009-2010.pdf

1.3. Показники, за допомогою яких можна оцінити економічну складову сталого розвитку підприємства:

А) Чистий прибуток – це частина прибутку підприємства, яка залишається у нього після вирахування всіх витрат і оплати податків [Чистая прибыль предприятия. формула. методы анализа и цели использования [Электронный ресурс].

- Режим доступа: <http://finzz.ru/chistaya-pribyl-predpriyatiya-formula-metody-analiza-celi-ispolzovaniya.html>].

Чистий прибуток = виручка – собівартість товару – витрати – податки

Оцінка чистого прибуток використовується не лише для визначення результативності підприємства, а й для оцінювання його інвестиційної привабливості, кредитоспроможності, стійкості функціонування і можливості подальшого розвитку. Сам чистий прибуток використовується для збільшення оборотних фондів підприємства, формування спеціальних фондів і резервів, реінвестування у виробництво тощо.

Завдання 2

Підготовка нефінансового звіту підприємства (звіту з корпоративної соціальної відповідальності підприємства; звіту зі сталого розвитку підприємства)

Опис проблеми. Соціальна відповідальність бізнесу – це концепція, згідно з якою компанії добровільно інтегрують соціальні та екологічні аспекти у свою комерційну діяльність та взаємодію зі своїми зацікавленими сторонами. Звіт з корпоративної соціальної відповідальності та звіт зі сталого розвитку підприємства – нефінансові звіти підприємства, які містять не лише інформацію про результати економічної діяльності, а також соціальні та екологічні показники. Це інструмент інформування зацікавлених сторін підприємства (акціонерів, співробітників, партнерів, клієнтів і суспільства в цілому) про те, як і якими темпами підприємство реалізує закладені в стратегічних планах розвитку цілі з економічної, соціальної та екологічної стійкості.

Нефінансові звіти підвищують якість і прозорість корпоративного управління, показують внесок підприємства в розвиток суспільства, покращують реалізацію соціальних і екологічних проєктів, оцінюють інвестиції підприємства в сталий розвиток, показують зобов'язання підприємства перед своїми співробітниками та іншими зацікавленими сторонами, покращують діалог з ними, підвищують довіру і лояльність до підприємства, покращують його репутацію.

Нефінансові звіти публікуються багатьма підприємствами на власних сайтах для ознайомлення суспільства зі своєю діяльністю. Приклади звітів українських підприємств можна знайти на сайті Спільноти Соціально відповідальний бізнес – <http://svb.org.ua/reports>. Приклади звітів закордонних підприємств можна знайти на сайтах підприємств, наприклад:

Російські залізниці:

http://rzd.ru/static/public/rzd?STRUCTURE_ID=5085

Нафтова компанія Лукойл:

http://www.lukoil.ru/static_6_5id_2131.html

Компанія Кока-кола:

<http://www.thecoca-colacompany.com/sustainabilityreport>

Звіти компаній-партнерів Всесвітньої бізнес ради зі сталого розвитку (у т.ч. BASF, Canon, Bayer, Honda, KPMG, Nissan, P&G, Sony, Unilever та інші):

<http://www.wbcsd.org/member-reporting/membersustainabilityreporting.aspx>

Завдання.

Необхідно підготувати звіт про соціальну корпоративну відповідальність підприємства, на якому студент проходить переддипломну практику. Звіт, який готує студент, за суттю виявиться спрощеним і міститиме лише деякі положення вимог звіту з корпоративної соціальної відповідальності. У звіті мають бути висвітлені такі пункти:

1. Коротка характеристика підприємства
2. Соціальні права і гарантії персоналу підприємства (взаємовідносини із персоналом).
3. Якість продукції, послуг і робіт (відповідальність підприємства за продукцію, послуги, роботи).
4. Охорона навколишнього середовища (екологічна результативність, економне витрачання ресурсів).
5. Підтримка місцевої спільноти (взаємовідносини із суспільством).

Завдання 3

Розкриття змісту теоретичного питання

Кожний студент обирає варіант теоретичного питання відповідно до його порядкового номеру у списку в журналі. Теоретичне питання має стисло розкрити сутність питання (1-2 сторінки). Заохочується узагальнення проробленого матеріалу у вигляді схем, таблиць, рисунків тощо. За такі узагальнення, що зроблені особисто студентом, а не взяті з використаної літератури, студент може отримати додатковий бал при виставленні підсумкової оцінки.

Перелік питань (уточнюється кожного року):

1. Об'єктивні передумови виникнення концепції сталого розвитку.
2. Історія наукової думки стосовно сталого розвитку.
3. Взаємозв'язок і суперечності між складовими сталого розвитку.
4. Цілі підприємства як мікросистеми, які відповідають концепції сталого розвитку: економічні, соціальні, екологічні.
5. Порівняння цілей, які відповідають концепції сталого розвитку, зарубіжних і вітчизняних підприємств.
6. Цілепокладання в умовах сталого розвитку.
7. Критерії досягнення цілей, які відповідають концепції сталого розвитку підприємств.
8. Показники сталого розвитку підприємства.
9. Способи оцінювання сталого розвитку підприємства.
10. Мета підготовки нефінансової звітності підприємства.
11. Стандарти підготовки нефінансових звітів підприємства.
12. Цілі діяльності підприємства з позиції соціальної відповідальності.
13. Цілі діяльності підприємства з позиції екологічної стабільності.
14. Протиріччя цілей діяльності підприємства з позицій неокласичної теорії фірми і концепції сталого розвитку.
15. Порівняння концепції сталого розвитку і інституційної теорії фірми.

16. Стратегія сталого розвитку підприємства.
17. Особливості переходу вітчизняних підприємств на шлях до сталого розвитку.
18. Передумови виникнення необхідності переходу підприємства на шлях до сталого розвитку.
19. Протиріччя між сталим розвитком держави та окремого підприємства.
20. Шляхи забезпечення сталого розвитку підприємства.
21. Нефінансова звітність вітчизняних підприємств.
22. Порівняння звіту зі сталого розвитку і звіту з корпоративної соціальної відповідальності.
23. Аспекти діяльності підприємства відповідно до концепції сталого розвитку: економічний, соціальний, екологічний.
24. Соціальна корпоративна відповідальність як елемент сталого розвитку підприємства.
25. Основні проблеми переходу підприємств на шлях до сталого розвитку.

Завдання 4

Розкриття змісту наукової концепції на межі складових сталого розвитку підприємства

Різні наукові напрями, існуючі системи знань та концепції управління вже враховують деякі з положень концепції сталого розвитку і знаходяться на межах її складових: економічної та соціальної, економічної та екологічної, соціальної та екологічної. Так, наприклад, проблеми системи "суспільство-природа" вивчаються соціальною екологією, соціологією екології, урбоекологією, психоекологією, етнічною екологією, екологією народонаселення та ін. Зазначені напрями наукових досліджень намагаються розглянути вплив діяльності людини (у тому числі економічної) на навколишнє середовище та виявити, яким чином зміна стану навколишнього середовища вплине на саму людину.

Проблеми взаємодії економічних і природних систем, а також екологічний і економічний аспекти діяльності підприємств розглядаються такими науковими напрямами, як економіка природокористування, економіка природозберігання, екологічний маркетинг, промислова (індустріальна) екологія, біофізична економіка. Вони приділяють увагу тим проблемам, які є найбільш актуальними для концепції сталого розвитку, яка пропагується сьогодні серед світового суспільства: а саме, вплив підприємств на навколишнє середовище, проблема вичерпання природних ресурсів, протиріччя між економічним розвитком підприємства і необхідністю охорони ним навколишнього середовища та ін.

Положення сталого розвитку, які відносяться до його соціальної і економічної складових, розглядаються соціологією економіки, соціальним менеджментом, а також у концепції маркетингу, етиці, соціальній відповідальності бізнесу тощо. Зазначені напрями досліджують соціальний розвиток підприємства, його зв'язок з економічними показниками, взаємодію соціальних та економічних процесів, способи поєднання підприємницької діяльності з вирішенням соціальних проблем населення, встановлюють відповідальність підприємства за свою діяльність перед суспільством.

Ці окремі концепції приділяють увагу лише деяким аспектам ведення бізнесу або всім аспектам, але у вузькому контексті, тоді як концепція сталого розвитку охоплює всі напрями і аспекти: економічний, екологічний та соціальний. Проте саме виникнення та розвиток множини цих систем знань і концепцій і визначили сучасну теоретичну конструкцію концепції сталого розвитку, що обумовлює необхідність їх дослідження.

Кожний студент обирає концепцію відповідно до його порядкового номеру у списку в журналі. Питання має стисло розкривати сутність наукової концепції, на межі яких складових сталого розвитку вона знаходиться, яким чином вона відноситься до сталого розвитку підприємства: що є спільного та відмінного (1-2 сторінки). Заохочується узагальнення проробленого матеріалу у вигляді схем, таблиць, рисунків тощо. За такі узагальнення, що зроблені особисто студентом, а не взяті з використаної літератури, студент може отримати додатковий бал при виставленні підсумкової оцінки.

Перелік питань (уточнюється кожного року):

1. Біофізична економіка
2. Екологічний менеджмент
3. Екологічний маркетинг
4. Економіка природокористування
5. Економіка природозберігання
6. Промислова екологія
7. Соціологія економіки
8. Соціальний менеджмент
9. Соціально-етичний маркетинг
10. Соціальний маркетинг
11. Холістичний маркетинг
12. Етика ведення бізнесу
13. Соціальна відповідальність
14. Соціальне підприємництво

15. Соціальна екологія
16. Соціологія екології
17. Психоекологія
18. Етнічна екологія
19. Екологія народонаселення
20. Урбоекологія
21. Біофізична економіка
22. Економіка природокористування
23. Економіка природозберігання
24. Соціологія економіки
25. Соціологія екології

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеенко Н. В. Управление устойчивым развитием промышленных предприятий / Н. В. Алексеенко // Економіка і організація управління. – 2009. – № 6. – С. 50-60.
2. Барановский В. К концепции перехода Украины на модель устойчивого развития / В. Барановский // Экономика Украины. — 2001. — № 7. — С. 78–83.
3. Белорус О.Г. Глобальное устойчивое развитие: [монография] / О.Г. Белорус, Ю.М. Мацейко. — К.: КНЕУ, 2006. — 488 с.
4. Білявський Г. О. Основи екології : [підруч.] / Білявський Г. О., Фурдуй Р. С., Костіков І. Ю. — [2-ге вид.]. — К.: Либідь, 2005. — 408 с.
5. Василенко В.А. Диагностика устойчивого развития предприятий: [монография] / В.А. Василенко. — К.: Центр учебной литературы, 2005. — 142 с.
6. Василенко В.А. Менеджмент устойчивого развития предприятий: [монография] / В.А. Василенко. — Киев: Центр учебной литературы, 2005. — 648 с.
7. Вишневська О.М. Етика ведення бізнесу в умовах міжнародного співробітництва / О. М. Вишневська, Г. С. Куліш // Економічний простір: зб. наук. праць. Вип. 36. — Дніпропетровськ: ПДАБА, 2010. — С. 175-181.
8. Гизатуллин Х.Н. Концепция устойчивого развития: новая социально-экономическая парадигма / Х.Н. Гизатуллин, В.А. Троицкий // Общественные науки и современность. — 1998. — № 5. — С. 124–130.
9. Голицын А. Н. Промышленная экология и мониторинг загрязнения природной среды : [учебн.] / А. Н. Голицын. – М.: Оникс, 2007. – 336 с.
10. Добровольська О.В. Класифікація факторів впливу на економічну стійкість підприємств / О.В. Добровольська // Інвестиції: практика та досвід. — 2007. — № 8. — С. 23–27.
11. Екологія : [підручник] / [С.І. Дорогунцов, К.Ф. Коценко, М.А. Хвесик та ін.]. — К.: КНЕУ, 2005. — 371 с.

12. Загорна Т. О. Концепція холістичного маркетингу: джерела проблематики та елементи / Т. О. Загорна, О. М. Стасюк // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. – № 2. – С. 32–38.
13. Ильенкова С. Д. Социальный менеджмент : учебно-методический комплекс / С. Д. Ильенкова, В. И. Кузнецов. – М.: Изд. Центр ЕАОИ, 2008. – 116 с.
14. Ілляшенко С. М. Екологічний маркетинг / С. М. Ілляшенко, О. В. Прокопенко // Экономика Украины. – 2003. – № 12. – С. 56–61.
15. Кожушко Л. Ф. Екологічний менеджмент : [підруч.] / Л. Ф. Кожушко, П. М. Скрипчук. – К.: Академія, 2007. – 432 с.
16. Корпоративная социальная ответственность [Электронный ресурс.] – Режим доступа: <http://www.csrjournal.com/>
17. Косов Ю.В. Генезис концепции устойчивого развития [Электронный ресурс] / Ю.В. Косов // Экология и образование. — 2002. — № 1—2. — Режим доступа: <http://www.baikal-center.ru/books/element.php?ID=1875>
18. Лекции по основам социального государства [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.webarhimed.ru/page-618.html>
19. Лукашевич М. П. Соціологія економіки : підруч. / М. П. Лукашевич. – К.: Каравела, 2005. – 288 с.
20. Маслов Д.Г. Проблемы выбора показателей устойчивости эколого-экономической системы региона / Д.Г. Маслов // Вестник Московского университета. — 2005. — № 6. — С. 80–88.
21. Матвіїшин В.Є Сталий розвиток вітчизняних енергетичних підприємств : теорія і практика / В.Є. Матвіїшин // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. — 2011. — № 720. — С. 197-202.
22. Мельник Л.Г. Социально-экономический потенциал устойчивого развития / Л.Г. Мельник, Л. Хенс. – Суми: Унів. книга, 2007. – 1120 с.
23. Моисеев Н.Н. «Устойчивое развитие» или «Стратегия переходного периода» / Н.Н. Моисеев // ЭКОС-информ. — 1995. — N 3/4. — С. 45–56.

24. Окландер М. Модернізація концепції маркетингу у ХХІ столітті в межах парадигми сталого розвитку України / М. Окландер, Н. Андреева. – Економіст. – 2010. – № 11. – С. 23-25.

25. Пилипенко А.А. Концептуальні засади управління стійким розвитком підприємства / А.А. Пилипенко // Економіка: проблеми теорії та практики. Зб. наук. праць. Вип. 207. Т. 2. — Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. — С. 366–373.

26. Постанова Верховної Ради України від 24 грудня 1999 р. № 1359-ХІ «Концепція сталого розвитку населених пунктів» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: www.rada.gov.ua

27. Родіонов О. В. Формування концепції соціальної відповідальності підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/vsunud/2009-6E/09rovsvp.htm>

28. Садовенко А. П. Сталий розвиток суспільства : навч. посіб. / Садовенко А. П., Середа В. І., Масловська Л. Ц. – К.: АМУ, 2009. – 240 с.

29. Саєнко М. Г. Стратегія підприємства: [підручник] / М. Г. Саєнко. — Тернопіль: Економічна думка, 2006. — 390 с.

30. Сафин Ф. Сущность и факторы экономической устойчивости (постановка проблемы) / Ф. Сафин // Вестник ТИСБИ. — 2000. — № 2. — С. 12–13.

31. Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wdc.org.ua/uk/sustainable-development>

32. Сидоренко Ю.В. Методологічні аспекти оцінки сталого розвитку підприємств / Ю.В. Сидоренко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 33. – С. 137-140.

33. Соловьев Ю.Ю. Факторы и условия устойчивого развития предприятий нефтегазового комплекса / Ю.Ю. Соловьев, Е.Н. Вахромов // Вестник Атырауского института нефти и газа. — 2006. — № 10. — С. 62–64.

34. Социальная ответственность бизнеса и государства [Электронный ресурс] / Лига справедливости. – Режим доступа: <http://ligaspr.ru/articles/1161/27-07-2009>

35. Спільнота Соціально відповідальний бізнес [Електронний ресурс.] – Режим доступу: <http://svb.org.ua/>
36. Сталий розвиток регіонів України / [наук. кер. М.З. Згуровський]. – К.: НТУУ "КПІ", 2009. – 197 с. – Режим доступу: http://activity.wdc.org.ua/ukraine/Isd_ukr-2400dpi-10.pdf
37. Стратегическое управление организационно-экономической устойчивостью фирмы: Логистикоориентированное проектирование бизнеса / [А.Д. Канчавели, А.А. Колобов, И.Н. Омельченко и др.]. — М.: МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2001. — 600 с.
38. Устойчивое развитие: теория, методология, практика : [учеб.] / [под ред. проф. Л.Г. Мельника]. — Сумы: Университетская книга, 2009. — 1216 с.
39. Хильчевская Р.И. Проблемы экологической экономики в свете концепции устойчивого развития / Р.И. Хильчевская // Экономика и математические методы. — 1996. — Т. 32. Вып. 3. — С. 85–95.
40. Центр "Розвиток корпоративної соціальної відповідальності" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.csrinfo.org.ua/content/view/32/49/lang,uk/>
41. Юшманов В. В. Концепция устойчивого развития: реальные и мифологические составляющие, проблемы и перспективы совершенствования [Электронный ресурс] / В. В. Юшманов. – Режим доступа: <http://www.sustainable-cities-net.org.ua/publicationshow.php?id=8>
42. Ячменьова В.М. Ідентифікація стійкості діяльності промислових підприємств: [монографія] / В.М. Ячменьова. — Сімферополь: ДОЛЯ. — 2007. — 384 с.
43. ISO/FDIS 26000 Руководство по социальной ответственности. Международный стандарт [Электронный ресурс]. – Введ. 2010–12–01. – ISO/WG SR, 2010. – http://www.nornik.ru/_upload/editor_files/file1756.pdf
44. Abouzeid K. M., Weaver Ch. N. Social Responsibility in the Corporate Goal Hierarchy // Business Horizons. – 1978. – Vol. 21. Iss. 3. – pp. 29-35.

45. Agenda 21 // United Nations Conference on Environment and Development. Rio de Janeiro, Brazil, 3-14 June 1992. — United Nations Sustainable Development. — 351 p.

46. Anderson Jay. Sustainability and Resource Use in the Columbia River Valley, Nakusp, BC [Electronic resource] / Jay Anderson // Sustainability in Mountain Environments. — Mode of access: http://www.umanitoba.ca/institutes/natural_resources/mountain/index.html

47. Burke L., Logsdon J. M. How corporate social responsibility pays off // Long Range Planning. — 1996 — Vol. 29. No.4. — pp. 495-502.

48. Carroll A. B. The pyramid of corporate social responsibility: toward the moral management of organizational stakeholders // Business Horizons. —1991. — pp. 39-48.

49. Cleveland C. J. Biophysical economics: Historical perspective and current research trends / C. J. Cleveland // Ecological Modelling. — 1987. — № 38. — P. 47-73.

50. Foundations of Sustainable Development: ethics, law, culture and the physical limits / [Ed. Lars Rydén]. — Uppsala: Uppsala University, 1997. — 52 p.

51. Indicators of Sustainable Development: framework and methodologies: materials of 9th session of Commission on Sustainable development, 16–27 Apr. 2001 / UN Division for sustainable development. — NY, 2001. — 294 p.

52. Indicators of sustainable development: guidelines and methodologies (English). — [3rd ed.]. — UN Department of Economic and Social Affairs (DESA), 2007. — 320p. — ill.

53. Joyner B. E. Evolution and implementation: a study of values, business ethics and corporate social responsibility / B. E. Joyner, D. Payne // Journal of Business Ethics. — 2002. — № 41. — P. 297–311.

54. Moura-Leite R. C., Padgett R. C. Historical background of corporate social responsibility // Social Responsibility Journal. — 2011. — Vol. 7. Iss. 4. — pp. 528-539.

55. Strategic leadership towards sustainability / [K.-H. Roberts, G. Broman, D. Waldron and others]. — Karlskrona: Psilanders grafiska, 2007. — 354 p.

56. The promotion of sustainable enterprises [Electronic resource] / Report VI at International Labour Conference, 96th Session, 2007. – Mode of access: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_emp/@emp_ent/documents/publication/wcms_093969.pdf

Учбове видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання
контрольної роботи з дисципліни "Сталий розвиток підприємства"
(для студентів спеціальності
03050401 "Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)")

Укладачі:

Інна Максимівна СЕМЕНЕНКО

Видавництво Східноукраїнського національного
університету імені Володимира Даля